

11.8.2021

Kehityspoliittinen tutkimus- ja korkeakouluyhteistyö

Tavoitteet ja keinot
ulkoministeriössä 2021–2023

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Ulkoministeriön julkaisuja 2021:7

Kehityspoliittinen tutkimus- ja korkeakouluyhteistyö

Tavoitteet ja keinot ulkoministeriössä
2021–2023

Ulkoministeriö Helsinki 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Ulkoministeriö

© 2021 tekijät ja ulkoministeriö

ISBN pdf: 978-952-281-376-3

ISSN pdf: 2737-0844

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021

Kehityspoliittinen tutkimus- ja korkeakouluysteistyö – Tavoitteet ja keinot ulkoministeriössä 2021–2023

Ulkoministeriön julkaisu 2021:7**Julkaisija** Ulkoministeriö**Tekijä/t** Pekka Seppälä
Kieli suomi**Sivumäärä** 22**Tiivistelmä**

Tässä tilannekatsauksessa kuvataan suomalaisen kehitysyhteistyön resurssit ja keinot vaikuttaa korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kansainvälisen toiminnan kautta keskeisiin kehityksen kysymyksiin: köyhyyden vähentämiseen, kestävään kehitykseen, sekä yksittäisten ihmisten ja ihmisryhmien oikeuksia kunnioittavaan politiikkaan.

Suomi profiloituu kehityspoliitikassa yhä vahvemmin korkean osaamisen maana, jonka näkyvyys globaalissa kehityksessä perustuu innovaatioiden, tutkitun tiedon ja testattujen lähestymistapojen soveltamiseen erilaisten kumppanimaiden olosuhteissa. Kehityksessä taas korkeakoulusektori kasvaa nopeasti mutta kysyntä korkeakoulutukselle vielä nopeammin. Kehityksmaiden välillä on suuria eroja siinä, miten paljon ne tuottavat tutkimustietoa ja miten tehokkaasti ne pystyvät sitä hyödyntämään.

Asiasanat kehitysyhteistyö, korkeakoulut, kestävä kehitys, ihmisoikeuspolitiikka**ISBN PDF** 978-952-281-376-3**ISSN PDF** 2737-0844**Julkaisun osoite** <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-376-3>

Den utvecklingspolitiska forskningen och högskolesamarbetet – Mål och metoder vid utrikesministeriet 2021–2023

Utrikesministeriets publikationer 2021:7

Utgivare Utrikesministeriet

Författare Pekka Seppälä

Språk finska

Sidantal

22

Referat

I den här lägesrapporten beskrivs det finländska utvecklingssamarbetets resurser och metoder för att genom högskolors och forskningsinstituts internationella verksamhet påverka de viktigaste utvecklingsfrågorna: minskandet av fattigdom, hållbar utveckling, samt politik som respekterar enskilda människors och gruppers rättigheter.

Finland profilerar sig i utvecklingspolitiken i allt högre grad som ett högkompetensland vars synlighet i den globala utvecklingen grundar sig på innovationer, på tillämpningen av forskningsrön och av testade tillvägagångssätt på olika partnerländers omständigheter. Däremot växer högskolesektorn snabbt i utvecklingsländerna men efterfrågan på högskoleutbildning växer ännu snabbare. Det finns stora skillnader mellan utvecklingsländerna i fråga om i hur hög grad de producerar forskningsdata och hur effektivt de kan använda sig av dessa data.

Nyckelord utvecklingssamarbete, högskolor, hållbar utveckling, politik för de mänskliga rättigheterna

---

ISBN PDF 978-952-281-376-3

ISSN PDF

2737-0844

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-376-3>

Development policy research and cooperation with higher education institutions - Objectives and means at the Ministry for Foreign Affairs in 2021-2023

Publications of the Ministry for Foreign Affairs 2021:7**Publisher** Ministry for Foreign Affairs of Finland**Authors** Pekka Seppälä**Language** Finnish**Pages** 22**Abstract**

This progress report describes the resources and instruments available for Finnish development cooperation to influence, through the international collaboration of higher education institutions and research institutes, such key development questions as eradication of poverty, sustainable development and policies that respects the rights of individuals and groups of individuals.

In development policy, Finland is increasingly perceived as a country with high expertise, whose visibility in global development is based on its ability to apply innovations, research-based knowledge, and tested approaches to respond to different conditions in partner countries. While the higher education institutions sector is growing rapidly in developing countries, the demand for higher education is growing even faster. Developing countries differ markedly in their capacity to produce research data and in ability to use it effectively.

Keywords development cooperation, higher education institutions (HEIs), sustainable development, human rights policy**ISBN PDF** 978-952-281-376-3**ISSN PDF** 2737-0844**URN address** <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-376-3>

Sisältö

Lyhenteet	7
1 Kehittämisen tavoitteet ja kohteet vuosille 2021–2023	8
1.1 Kumppanuuksien kehittäminen kehityspolitiikan toimeenpanon näkökulmasta ..	8
1.2 Tutkimustiedon hyödynnettävyyden parantaminen	9
1.3 Tutkimusrahoitus ja korkeakoulujen kumppanuuksien rahoitusvälineet	10
1.4 ODA-rahoitteisen tutkimustoiminnan ja korkeakouluyhteistyön kehityspoliittiset painotukset	11
2 Tausta ja rajaukset	13
2.1 Tilannekatsauksen rajaus: kehitysyhteistyövaroin rahoitettava toiminta	14
2.2 Lähtökohtana poliittinen ohjaus ja kokemuksista oppiminen	15
3 Olemassa olevat tukikanavat ja toimijat	16
3.1 Tuki monenkeskisille järjestöille	16
3.2 Tuki EU:n kehitysrahoituksen kautta	17
3.3 Tuki muille kansainvälisille tutkimuslaitoksille	17
3.4 Tuki suomalaisten toimijoiden kautta	18
4 Tavoitteet: kehityspolitiikan toimeenpano sekä tutkimustiedon hyödyntäminen	19
4.1 Miten kehityspolitiikan tavoitteita voidaan edistää tutkimuksella?	19
4.2 Kehityspolitiikka ja policy-vaikuttaminen	19
4.3 Tuki kehityspolitiikan ja -yhteistyön toimeenpanoon, mukaan lukien hanke- ja ohjelmahallinto	20
4.4 Tuki kehityspolitiikan ja -yhteistyön suunnitteluun ja päätöksentekoon	21
4.5 Liitännät muihin Suomen keskeisiin policy-tavoitteisiin	21
4.6 Minkälaista tutkimustietoa tarvitaan ja miten sitä saadaan?	21
4.7 Miten voimme luoda vaikuttavuutta institutionaalisten kumppanuuksien kautta?	22

LYHENTEET

ARENE	Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto
DevPlat	Developing Markets Platform
HEI-ICI	Higher Education Institutions – Institutional Cooperation Instrument
IKI	Instituutioiden välisen kehitysyhteistyön instrumentti
IUFRO	International Union of Forest Research Organisations
KTK	Korkeakoulujen ja tutkimusyhteisön kumppanuusohjelma
NAI	The Nordic Africa Institute
ODA	Official Development Assistance
OKM	Opetus- ja kulttuuriministeriö
OPH	Opetushallitus
SA	Suomen Akatemia
SAMOK	Suomen opiskelijakuntien liitto
STY	Sisäisen tarkastuksen yksikkö UM:ssa
SYL	Suomen ylioppilaskuntien liitto
TEM	Työ- ja elinkeinoministeriö
TFK-ohjelma	Team Finland Knowledge -ohjelma
Tulanet	Tutkimuslaitosten yhteenliittymä
UM	Ulkoministeriö
UNIFI	Suomen yliopistojen rehtorineuvosto
UNU-WIDER	United Nations University – World Institute for Development Economic Research
VN-TEAS	Valtioneuvoston yhteinen selvitys- ja tutkimustoiminta

1 Kehittämisen tavoitteet ja kohteet vuosille 2021–2023

1.1 Kumppanuuksien kehittäminen kehityspolitiikan toimeenpanon näkökulmasta

1. Kehityspoliittista tutkimustoimintaa ja korkeakouluysteistyötä edistetään **kumppanuusperiaatteella**. Suomalaiset korkeakoulut ja suomalais-kehitysmaalainen tutkimusyhteisö nähdään kehityspoliittisen selonteon ja ylivaalikautisten tavoitteiden mukaisesti tärkeänä toimijakenttänä oman erityisen osaamisensa kautta. Yhteistyössä lähtökohtana on kehityspolitiikan toimeenpanon ajankohtaiset prioriteetit mutta tavoitteena on löytää vuoropuhelun kautta aito yhteisen edun mukainen toiminnan keskeinen sisältö ja muodot.
2. Keskeisiä suomalaiskorkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön ja vuoropuhelun mahdollistajia ovat **korkeakoulujen kansainvälistymisen kv-foorumi** sekä OKM:n ja UM:n yhdessä vetämä **koulutusala kehitysmaissa -koordinaatio-ryhmä**. Näiden foorumeiden kautta korkeakoulujen ja valtion virastojen yhteiselimet ARENE, UNIFI ja Tulanet tulevat edustetuiksi. Tutkijayhteisön ja opiskelijoiden edustajien ääntä kuullaan yllä olevien kohtaamispaikkojen sekä kahdenkeskisten vuoropuhelujen kautta. Lisäksi korkean tason **vuoropuhelua UM:n, OKM:n ja Opetushallituksen välillä** tulee käydä vähintään vuosittain.
3. Kehitysmaiden korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja tutkijat nähdään **tasavertaisina kumppaneina** suomalaisille toimijoille ja toiminnan molemminpuolisuus on näiden välisessä suhteessa lähtökohta. (Väline: rahoitusvälineiden ehdot/tavoitteenasettelut)
4. Kehityspoliittisten rahoitusvälineiden tulee parhaimmillaan täydentää muiden rahoittajien ja muihin policy-tavoitteisiin kohdentuvia rahoitusvälineitä siten, että niistä syntyy yhdessä kansallisesta näkökulmasta katsottuna toimiva kokonaisuus. Muita välineitä ovat esimerkiksi korkeakoulujen/OKM:n globaali-pilotit ja OPH:n TFK-ohjelma.

1.2 Tutkimustiedon hyödynnettävyyden parantaminen

5. Rahoituksen kohdentamisessa kiinnitetään huomiota siihen, että tutkimustulokset ja selvitykset edistävät policy-dialogia ja ymmärrystä kehitysmaissa ja globaaleilla areenoilla. Tutkimustyössä ja selvityksissä painotetaan rahoituksen ehtojen kautta kehitysmaiden korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden vahvaa osuutta, jotta toiminta luo aitoa kumppanuutta kehitysmaan kanssa ja **tutkimustuloksia myös käytetään kehitysmaissa**. Tietotuotteiden jalostamisessa ja jakelussa huomioidaan kehitysmaa-kumppanien tarpeet/lähtökohdat. Tieteellisten tutkimusraporttien lisäksi painotetaan tiiviiden **tilannekatsausten ja -analyysien** tuottamista oikea-aikaisesti niin UM:n sisäisiin tarpeisiin kuin vuoropuheluun kumppanimaiden ja kansainvälisten toimijoiden kanssa.
6. UM käyttää **tilauspalvelusten** rahoitusvälinettä tuottamaan kehityspolitiikan ajankohtaisiin kysymyksiin liittyviä selvityksiä ja dialogi-prosesseja. Tilauspalvelusten valinnassa tehdään yhteistyötä ulkoministeriön johtoa lähellä olevan suunnittelu- ja tutkimusyksikön kanssa täydentävyyden varmentamiseksi. Näin tilauspalvelusten käytettävyys ja kohdentaminen policy-vaikuttamisen ajankohtaisiin prosesseihin varmennetaan.
7. UM hyödyntää tutkimusta ja konsultoi tutkimusyhteisöä **evaluointitoiminnan** tukena soveltuviissa tilanteissa. Tutkimustieto voi tuoda moniäänisyyttä ja uusia näkökulmia evaluointien ja arviointien sisältöihin. Toisaalta evaluoinnit voivat tuoda esiin tutkimustarpeita ja tulokset voivat antaa signaaleja tiedontarpeista, joihin tutkimuksella voidaan vastata. Evaluointien, tutkimusten ja selvitysten täydentävyys edellyttää tiedon saatavuuden ja käytön koordinaatiota ja tiedon jalostamisen edelleen kehittämistä (ks. tarkemmin Tietoperusteisen johtamisen evaluointi 2019)
8. Tietoperusteista johtamista UM:n sisällä edistetään mahdollistamalla avoin ja tavanomaista ajattelua haastava vuoropuhelu. Kehityspoliittisen dialogin avoimuus on edellytys nopealle reagoinnille alati muuttuvassa toimintaympäristössä. UM **viestii avoimesti** tutkimustuloksista ja järjestää niiden pohjalta seminaareja ja nettipohjaisia vuorovaikutuksen huoneita. (SA, tilauspalvelukset, NAI, UNU-WIDER, HEI-ICI/KTK)
9. Yksittäisten virkamiesten käyttämien **tietolähteiden ajantasaisuutta** ja relevanssia parannetaan. Nopeasti muuttuvassa maailmassa syntyy koko ajan uusia tutkimustietoa hyödyntäviä portaaleja ja välineitä, kuten uudet sosiaalisen median ja tiedon louhinnan muodot.

1.3 Tutkimusrahoitus ja korkeakoulujen kumppanuuksien rahoitusvälineet

10. HEI-ICI ohjelma korvataan laajemmalla **Korkeakoulujen ja Tutkimusyhteisön Kumppanuusohjelmalla (KTK)**, jossa on mukana esimerkiksi tutkijoiden/opiskelijoiden liikkuvuutta edistävää toimintaa. Kumppanuusohjelman rahoitusta myönnetään alueosastojen ja korkeakouluyhteisön kanssa suunniteltuun, tarkemmin Suomen vahvuuksia temaattisesti/maakohtaisesti koskeviin hakuihin, joita tehdään esimerkiksi kahden vuoden välein. (Valmistelu 2021–2022, toteutus 2023 alkaen)
11. Suomen Akatemian, valtion tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen kanssa käydään keskustelua tutkimusten teemojen kehityspoliittisesta relevanssista ja tutkimustiedon oikea-aikaisesta hyödynnettävyydestä kehitysmaissa ja kansainvälisesti. Tämän vuoropuhelun perusteella päätetään tulevista **tutkimusrahoituksen institutionaalisista järjestelyistä**. (Valmistelu 2021–2022 toteutus 2023 alkaen)
12. Ministeriön osastoja kannustetaan luomaan omista lähtökohdistaan nousevaa **yhteistyötä kansainvälisten ja kehitysmaiden tutkimuslaitosten kanssa**. Suomalaisten tutkijoiden ja tutkimuslaitosten pääsyä yhteistyöhön monenkeskisten tutkimuslaitosten ja muiden kansainvälisten tutkimuslaitosten kanssa tuetaan rahoitusneuvottelujen yhteydessä sekä aktiivisen viestinnän keinoin. (Afrikka-strategia, muut alueelliset linjaukset, EU-vaikuttamisen ja multivaikuttamisen strategiat, toteutus 2021 alkaen)

1.4 ODA-rahoitteisen tutkimustoiminnan ja korkeakouluysteistyön kehityspoliittiset painotukset

13. **Temaattista ja maakohtaista kohdentamista** käytetään hakukierrosten yhteydessä ja toiminnan ohjaamisessa aktiivisesti, jotta vähäisten resurssien potentiaaliset synergia-vaikutukset lisääntyvät. (Tutkimusrahoitus, UNU-WIDERin projektirahoitus, alueosastojen tutkimusrahoitus, IKI-hankkeet.)
14. Tuetaan kehityskaikokorkeakoulujen ja kansainvälisten verkostojen kanssa luotavien **tarveperusteisten oppimislustojen, täsmäkoulutusten ja koulutusohjelmien** tarjontaa erityisesti Suomelle tärkeissä teemoissa/painopistemaissa sekä **etäopiskelua** mahdollistavia opetusmenetelmiä. Koulutuksen kehittämisessä huomioidaan jatkuva oppiminen ja työelämän tarpeet, digitaalisuuden mahdollisuudet perustason korkeakoulutuksen automatisointiin. Tavoitteena valmistautuminen ennalta koulutuksen tarpeiden ja sisältöjen uudistumiseen sekä korkeakoulutuksen globaaleiden markkinoiden kasvuun. (HEI-ICI/KTK, UNU-WIDER, EU:n rahoitusvälineet)
15. ODA-rahoitteinen toiminta **täydentää kaupallista koulutusvientä**. Korkeakoulutuksen kaupallisessa kehittämisessä edistetään erityisesti laajasti skaalattavia etäopetuksen menetelmiä ja sisältöjä, jotta kehitysmaiden kasvava nuoriso pääsee osalliseksi koulutusmahdollisuuksista. Yksityissektorin rahoituksen sekä innovaatio-toiminnan rahoituksen kehittäminen täydentää tätä näkökulmaa. Edistetään monitoimijakumppanuuksia, joissa mukana voivat olla korkeakoulut ja valtion tutkimuslaitokset yhdessä yritysten ja kansalaisjärjestöjen kanssa eri rahoitusikkunoita ohjaavan lainsäädännön sallimissa rajoissa. Koulutusvienti sisältää myös lukukausimaksuja maksavien opiskelijoiden houkuttelun Suomeen. Tämä koulutusviennin muoto vahvistaa myös osaajien houkuttelua pysyvästi Suomeen (ns. TEM:n Talent Boost ohjelma). (Finnpartnership, DevPlat, HEI-ICI/KTK, IKI-hankkeet)
16. **Rahoituksen joustavuutta ja oikea-aikaisuutta** kehitetään heti, kun uusi valtionapujen kansallinen hallintomekanismi ja ulkoministeriön sisäinen kehitysyhteistyön hallinnon ohjeisto on otettu käyttöön. Hakumenettelyjä yksinkertaistetaan ja yhteistyötä valtion tutkimuslaitosten kanssa sujuvoitetaan. Eri toimijoiden rahoitusvälineiden tulisi mahdollistaa kokemuksen kartuttaminen siten, että rahoitus helpottaa pääsyä monenkeskisten toimijoiden ja EU:n hankemarkkinoille. (HEI-ICI/KTK, IKI, tutkimusrahoitus, tilausselvitykset)
17. Suomen vahvuus **monitieteiseen yhteistyöhön ja ennakoitiedon käyttöön** hyödynnetään täysimääräisesti tukemalla aktiivisesti globaalien ja alueellisesti rajattujen sumeiden ongelmien (wicked problems) tutkimista. (IKI, Finnpartnership, DevPlat, HEI-ICI/KTK, IKI, alueosastojen hankkeet, EU:n rahoitusvälineet, monitoimijajärjestelyjen kehittäminen)

18. Tutkimustyön ja korkeakoulukumppanuuksien tuessa painotetaan aitoa kumppanuutta kehitysmaiden toimijoiden kanssa, avointa ja oikea-aikaista tutkimustiedon levittämistä sekä dialogia, joka sisältää **tiedediplomatian** elementtejä. (VN-TEAS selvitys tiedediplomatiasta, seuranta 2021)

2 Tausta ja rajaukset

Suomi profiloituu kehityspolitiikassa yhä vahvemmin korkean osaamisen maana, jonka näkyvyys globaalissa kehityksessä perustuu innovaatioiden, tutkitun tiedon ja testattujen lähestymistapojen soveltamisessa erilaisten kumppanimaiden oloisuuksiin. Kehityksessä – niin julkishallintojen kuin yksityissektorin ja kansalaisyhteiskunnan toiminnassa – tiedon merkitys on korostunut tällä vuosisadalla ja sen merkitys on yhä kasvamassa.

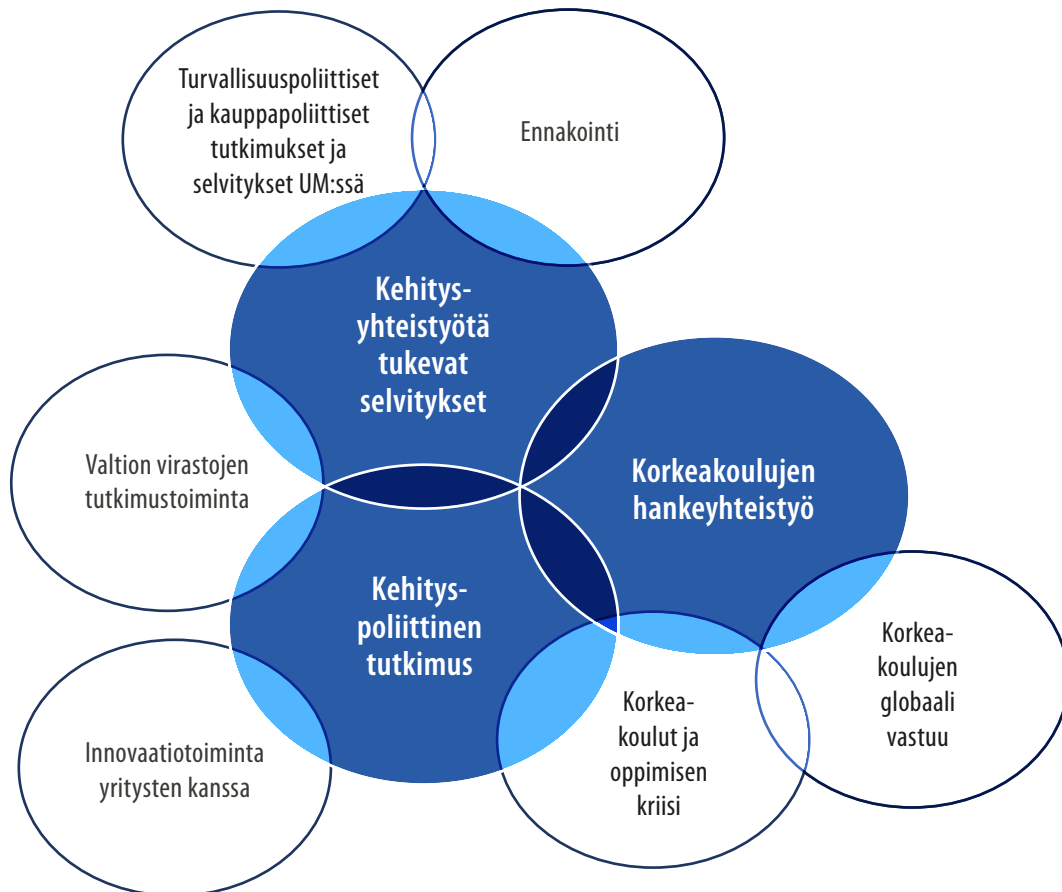
Suomalaiset korkeakoulut ja tutkimuslaitokset ovat hyvin vahvasti kansainvälistyneitä toimijoita. Kehityspolitiikka tarjoaa niille yhden keinon lisää monipuolista kansainvälistymistään. Kehitysmaissa taas korkeakoulusektori kasvaa nopeasti mutta kysyntä korkeakoulutuksella vielä nopeammin. Kehitysmaiden välillä on suuria eroja sen mukaan, miten paljon ne tuottavat tutkimustietoa ja miten tehokkaasti ne pystyvät sitä hyödyntämään.

Tässä tilannekatsauksessa kuvataan suomalaisen kehitysyhteistyön resurssit ja keinot edistää kansainvälisen korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten toiminnan kautta keskeisiin kehityksen kysymyksiin: köyhyyden vähentämiseen, kestäväan kehitykseen, sekä yksittäisten ihmisten ja ihmisryhmien oikeuksia kunnioittavaan politiikkaan.

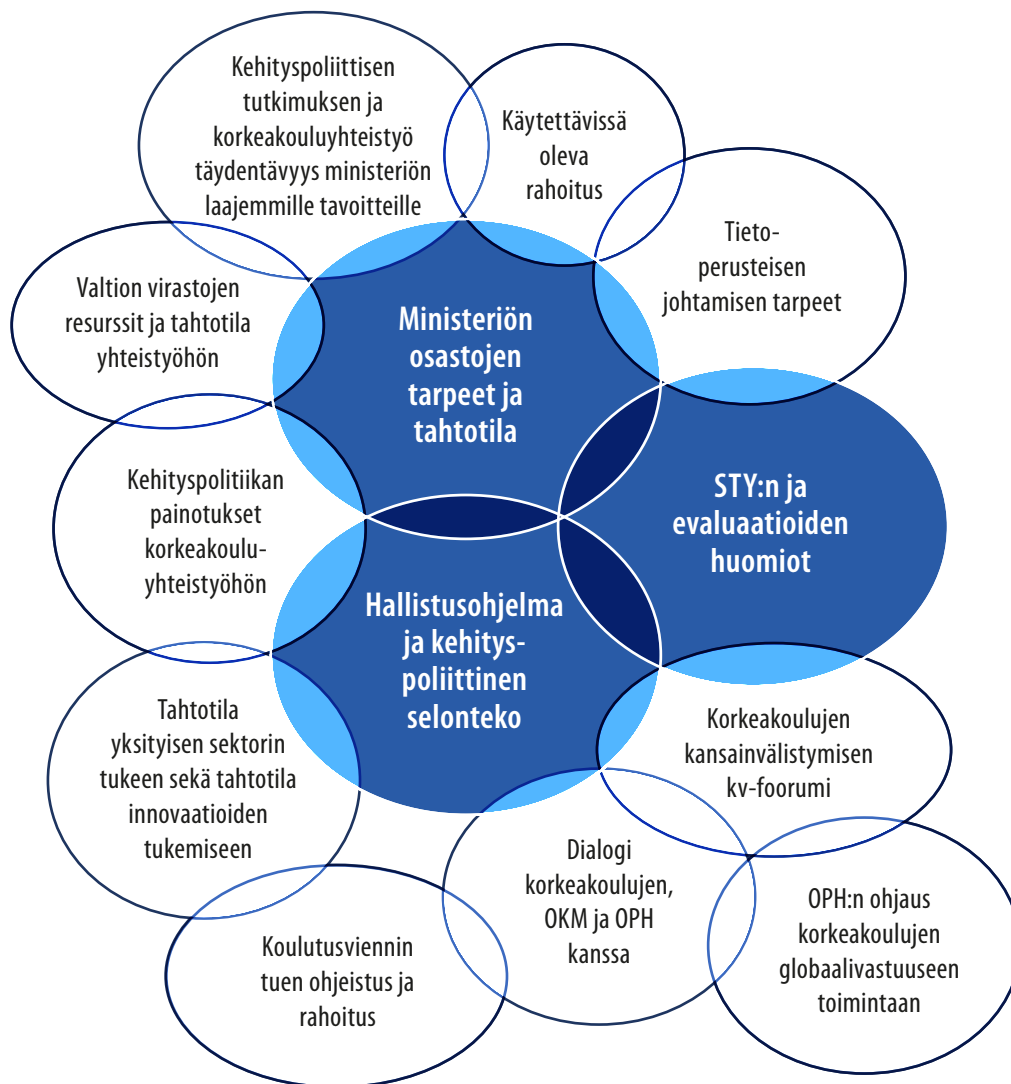
2.1 Tilannekatsauksen rajaus: kehitysyhteistyövaroin rahoitettava toiminta

Tilannekatsaus käsittää ainoastaan kehitysyhteistyövaroin tuettua toimintaa. Rajauksena on toiminta, jossa tutkimuslaitokset ja korkeakoulut ovat aktiivisesti mukana. Tutkimus ymmärretään laajasti kattamaan niin tieteellisiä tutkimuksia kuin tieteellistä tietoa sovelta-
via selvityksiä.

2.2 Lähtökohtana poliittinen ohjaus ja kokemuksista oppiminen

Kehityspoliittikka perustuu poliittiseen ohjaukseen, jossa ylivaalikautisten periaatteiden ja voimassa olevan hallitusohjelman ohjausta sovelletaan ministeriön hallinnollisen ja lainsäädännöllisen raamin rajoissa. Poliittisen ohjauksen tulkinnassa merkittävä rooli on kokemuksista oppimisella. Aiempien ohjelmien ja hankkeiden kriittinen arviointi sekä ennakkointitiedon hyödyntäminen antavat keinoja parantaa uuden, tulevaisuuteen suuntautuvan toiminnan tuloksellisuutta.

3 Olemassa olevat tukikanavat ja toimijat

Ulkoasiainministeriön rahoitus kehitystutkimukseen ja korkeakouluysteistyöhön on kohdennettu neljän eri osa-alueen kautta:

- a) Tuki monenkeskisille järjestöille,
- b) Tuki muille kansainvälisille tutkimuslaitoksille ja -verkostoille,
- c) Tuki EU:n kehitysrahoituksen kautta,
- d) Tuki kotimaisten korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kansainväliseen toimintaan.

Kehityspoliittista tutkimusta tilaavat ja käyttävät hyödykseen kaikki kehitysyhteistyötä tekevät ulkoministeriön osastot lähtien omista kontakteistaan ja tiedontarpeistaan.

Täydentävyydestä: Kehitysyhteistyörahoitteinen tutkimus ja korkeakouluysteistyö on ollut tärkeää sinänsä mutta vaikuttavuuden näkökulmasta yhtä tärkeää on ollut rahoitusvälineiden (ODA-rahoitus ja muu rahoitus) keskinäinen täydentävyys. Tätä kautta syntyy isompia kokonaisuuksia. Pitkäjänteisiä kumppanuuksia kehitysmaiden suuntaan edistää yksittäisten tutkijoiden ja korkeakoulujen/ tutkimuslaitosten oma sitoutuneisuus sekä kyky käyttää kaikkia erilaisia (UM:n ja muiden toimijoiden) rahoituskanavia toisiaan täydentävästi. Täydentävyys toimii parhaiten, jos rahoitusvälineissä on riittävää joustavuutta.

3.1 Tuki monenkeskisille järjestöille

Monenkeskisillä järjestöillä on vahvoja tutkimusosastoja ja yleistuen kautta olemme mukana niiden toiminnassa. Tukimuodot, joissa rahoitetaan monenkeskisiä järjestöjä, nähdään ensisijaisesti hyödyttävän ulkoasiainhallinnon yleistä tiedontarvetta, ja yhteistyö on hyvin politiikka-relevanttia. Tuki monenkeskisille järjestöille kytkeytyy selkeästi kehityspolitiikan globaaleihin tavoitteisiin.

Erillisillä monenkeskisillä järjestöjen tutkimuslaitoksilla on ainutlaatuista temaattista osaamista. Lisäksi niillä on yhteyksiä kehitysmaiden tutkimuslaitoksiin ja osa niistä jopa tukee näiden kapasiteettia, päätöksentekoa ja tutkimusta suoraan. Yhteistyö monenkeskisten järjestöjen voi potentiaalisesti edistää kontakteja suomalaisen tutkijayhteisön kanssa ja hyödyttää suomalaista osaamista.

Temaattinen rahoitus monenkeskisille järjestöille kehitystutkimukseen tai erillisten tutkimuslaitosten yleistukeen tai korvamerkittyyntukeen sisältää esimerkiksi UNU-WIDERin ja IUFRO:n.

Rahoituksen painotus on siirtynyt enenevästi akateemisesta tutkimuksesta innovaatio-toimintaan, sisältäen tuotekehityksen ja soveltavan tutkimuksen elementtejä.

3.2 Tuki EU:n kehitysrahoituksen kautta

EU:n rahoitusvälineet (esim. Horizon2020, Erasmus+ ja sen kautta Erasmus Mundus) sisältävät erilaisia kehityspolitiikkaan tai kehitysmaihin kohdistuneita tutkimustyön ja korkeakoulu yhteistyön rahoitusvälineitä – niin kehitysyhteistyön rahoitusta kuin muuta rahoitusta. Näiden hallinnoinnissa UM:n rooli on ollut vähäinen. Niiden kautta avautuvat rahoitusikkunat ovat kuitenkin olleet hyvin merkittäviä korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille. Kilpailu rahoituksesta on kovaa. UM on voinut oikea-aikaisella vaikuttamisella avata ovia yhteistyöhön. EU:n rahoitusvälineiden uudistuessa ja TeamEuropa-aloitteiden edetessä uusia toimintamalleja tulee seurata valppaasti. Kilpailukykyisten hakemusten laadinta erillisiä hankkeita tai yhteishankkeita varten voi edellyttää siemenrahoitusta tai muiden rahoitusvälineiden hyödyntämistä.

3.3 Tuki muille kansainvälisille tutkimuslaitoksille

Kansainvälisillä tutkimuslaitoksilla tarkoitetaan tässä tutkimuslaitoksia, verkostoja ja ajatuspajoja, jotka toimivat globaalisti, alueellisesti tai maatasolla.

Useita globaaleja tutkimuslaitoksia ja ajatuspajoja on rahoitettu pienimuotoisesti. Tukea on jaettu myös alueelliseen ja maatason tukeen tutkimuslaitoksille ulkoministeriön alueosastojen kautta.

Tuki vahvistaa kehitysmaiden omaa tutkimusinfrastruktuuria, verkostoja, kapasiteettia, päätöksentekoa sekä osin myös tutkimuksen kaupallistamista. Joissakin tapauksissa Suomen rahoitus on osa laajempaa muiden avunantajien kanssa tehtävää alueellista kehittämistä. Tukimuodot ovat tuottaneet tietoa ulkoasiainhallinnon tiedontarpeisiin alueellisella tasolla ja maatasolla ja täydentäneet muuta kehityspoliittista toimintaa. Joissakin hankkeissa on ollut mukana suomalaisia toimijoita. Hankkeet voivat siis antaa jalansijaa ja referenssejä myös kotimaisille toimijoille.

3.4 Tuki suomalaisten toimijoiden kautta

Suomalaistoimijoiden kautta kanavoitu tuki vahvistaa sekä suomalaisten toimijoiden osallistumista kehitysyhteistyön toteuttamiseen että yhteistyötä suomalaisten ja kehitysmaalaisten toimijoiden välillä. Korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia on enenevästi kannustettu hyödyntämään monitoimijamallia - yhteistyötä yritysten, kansalaisjärjestöjen ja laajemman yhteiskunnan kanssa. Tähän asti käytössä olleet kehitysyhteistyörahoitteiset rahoituskanavat ovat jonkin verran hyödyntäneet ulkoasianhallinnon omia tiedontarpeita, mutta parhaimmillaan ne ovat linkittyneet maatason kehitysyhteistyöhön ja kumppanimaiden tarpeisiin. Hankkeet ovat tukeneet myös kehitysmaiden tutkimus- ja innovaatiokapasiteetin kehittämistä.

Tärkeimpiä rahoituskanavia ovat olleet kapasiteetin vahvistamisen ohjelma HEI-ICI sekä tutkimusrahoitus Suomen Akatemia kanssa. Näiden tukimuotojen rahoitusmekanismit ovat säilyneet pitkään verraten muuttumattomina. Hankkeiden rahoitushakuja on tehty harvoin ja haut sisältävät tarkkoja teknisiä ja kehityspoliittisia ohjauselementtejä. Jotta rahoitus palvelisi kumppanuutta korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa, rahoituksen oikea-aikaisuutta ja rahoitushaun yksinkertaisuutta on tarpeen kehittää. Hyötyä kehityspolitiikan toteutukseen policy-tasolla tulee vahvistaa entisestään.

Suomalaiset korkeakoulut ja tutkijat ovat toimiva yhteistyötaho, kun tehdään tilaus selvityksiä, jotka kohdentuvat kehityspolitiikan toimeenpanon ajankohtaisiin kysymyksiin. Tilaus selvitysten hallintomallia on kehitetty niin, että sekä tutkijat että ulkoministeriö kokevat yhteistyön hyödylliseksi.

Jossain tapauksissa toimiminen yhden tai usean korkeakoulun kanssa tietyn teeman tai alueen kanssa, projektimaisesti tai pitkäjänteisesti, voi olla tarpeen. Esimerkiksi UM:n yhteistyö Helsingin yliopiston kanssa oikeusvaltiokeskuksen perustamiseksi on tämän kaltaista toimintaa.

Suomalaiset valtion virastot ja tutkimuslaitokset ovat toteuttaneet omien sisarorganisaatioidensa kehittämishankkeita (ns. IKI-hankkeita), ja näissä hankkeissa on voinut olla mukana tutkimuskomponentti. Rahoituksesta ovat vastanneet alueosastot.

Näiden rahoituskanavien lisäksi on toteutettu hankkeita, jotka kohdentuvat ensi sijassa yksityissektorin tai kansalaisjärjestöjen toimintaan mutta joissa suomalaisilla korkeakouluilla ja tutkimuslaitoksilla on täydentävä rooli.

4 Tavoitteet: kehityspolitiikan toimeenpano sekä tutkimustiedon hyödyntäminen

4.1 Miten kehityspolitiikan tavoitteita voidaan edistää tutkimuksella?

Suomen kehitysyhteistyövaroin tukeman tutkimuksen ja korkeakoulu yhteistyön tavoite on yhtäältä edistää kestävästä kehitystä kehitysmaissa ja toisaalta parantaa tutkimustoiminnan ja -tiedon hyödyntämistä Suomen kehityspolitiikassa.

4.2 Kehityspolitiikka ja policy-vaikuttaminen

Tavoitteena on, että kehitysmaat voivat hyötyä kehitysyhteistyövaroin tuettavasta tutkimuksesta ja saavat parempia mahdollisuuksia käyttää sitä köyhyyden vähentämisen ja kestävästä kehityksestä edistämiseksi. Tätä toteutetaan tukemalla temaattisesti relevanttia tutkimusyhteistyötä sekä kehitysmaiden korkeakoulujen osaamisen ja tutkimuskapasiteetin kehittämistä. Kehitysmaiden oman tutkimuskapasiteetin vahvistaminen lisää niiden omaa kykyä asettaa relevantteja kysymyksiä, kerätä, käsitellä ja arvioida tietoa. Korkeakoulutuksen ja tutkimustoiminnan kehittäminen nähdään osana osaavan yhteiskunnan ja demokratisoitumisen vahvistumista. Suomalaisia toimijoita kannustetaan aktiivisesti siihen, että he tuottavat oikea-aikaista tietoa ja keskustelua yhdessä kehitysmaatoimijoiden kanssa.

Kehityspoliittinen tutkimus ja korkeakoulu yhteistyö ovat yksi palanen luotaessa dialogia kumppanimaiden kanssa. Yksittäisten tutkimusten lisäksi laajempaa vaikuttavuutta kumppanimaissa voidaan edistää luomalla erilaisten rahoitusvälineiden välille keskinäistä täydentävyyttä. Tämä edellyttää joskus rahoituksen selkeää kohdentamista sekä monitoimija-kumppanuuksia.

Sekä kehitysmaissa että Suomen kehityspolitiikan toimeenpanossa riippumaton, ajantasainen ja laadukas tutkimustieto kansainvälisistä ja paikallisista kehityshaasteista sekä keinoista niiden ratkaisemiseksi auttaa tekemään tietoon perustuvia päätöksiä toiminnan suuntaamisesta, sisällöstä ja toimintatavoista. Suomalaisen tutkijakunnan notkeus käsitellä ajankohtaisia ongelmia monialaisesti on vahva etumme.

Globaalit kestävän kehityksen tavoitteet (Agenda 2030) on määritelty seuraavaksi 10 vuodeksi ja Suomen kehityspolitiikan tavoitteet on kytketty niihin. Covid-kriisin kautta toimintaympäristön nopeat muutokset ovat tulleet selviksi. Tästä nousee tarve sopeuttaa kehityspolitiikan toimeenpanoa tuleviin tarpeisiin ja tuottaa globaalien vaikutusketjujen ja monimuotoisten ongelmien (wicked problems) jatkuvaa analyysia.

Keskeisiä kestävän kehityksen tavoitteita ovat esimerkiksi köyhyyden vähentäminen sekä nuorten työllistyminen. Jotta korkeakoulutus olisi hyvin saavutettavaa ja relevanttia työelämälle, voidaan tarvita uutta koulutuksen saavutettavuutta edistävää täsmäkoulutusta, lähtien ilmaistarjontaan perustuvista matalan kynnyksen nettipohjaisista nuorten osaamisen kehittämisen välineistä, aina vaativampiin räätälöityihin tai kaupallisiin sisältöihin asti.

4.3 Tuki kehityspolitiikan ja -yhteistyön toimeenpanoon, mukaan lukien hanke- ja ohjelmahallinto

Oman toimintamme parantamisessa käytännöllisintä on usein hyödyntää jo olemassa olevaa tutkimustietoa, erilaisia selvityksiä, koosteita ja arviointeja/evaluaatioita johonkin tiettyyn kysymykseen vastaamiseksi. Tutkimustiedon käyttäminen oman toimintamme parantamiseksi tukee myös kehityksen edistämistä kumppanimaissamme ja parantaa näin toimintamme tuloksellisuutta.

Tehtäessä tilausselvityksiä ja ajankohtaisia analyysejä on tärkeää, että toiminta on hyvin koordinoitua ministeriön yleisten tavoitteiden kanssa, jotta kehitysyhteistyövaroin tehtävä toiminta täydentäisi oikealla tavalla ministeriön muuta vastaavaa toimintaa.

Tutkimustoiminta vahvistaa ja tukee ministeriön evaluaatio-toimintaa. Monessa yhteydessä on noussut esille tarve riippumattomalle pidemmän aikavälin tutkimustiedolle kehitysyhteistyön vaikutuksista (esim. vaikuttavuusarvioinnit hankkeen päättymisen jälkeen). Tutkimuksella, jolla arvioidaan toiminnan vaikuttavuutta ja vaikutuksia esim. maatasolla voi olla hankkeen/ohjelman toteutumisen ja onnistumisen kannalta ratkaiseva merkitys. Arvioinnin myötä pyritään tekemään näkyväksi se, onko toiminta vastannut tavoitteita ja miten toimintaa tulisi kehittää. Tiedon systemaattinen hyödyntäminen on tärkeää, jotta oman toiminnan kehittäminen perustuisi faktoihin. Teemakohtaista tutkimustietoa voidaan myös hyödyntää hanke/ohjelmakohtaisessa työssä.

4.4 Tuki kehityspolitiikan ja -yhteistyön suunnitteluun ja päätöksentekoon

Niin Suomessa kuin kumppanimaissa on tarve politiikkarelevantille ennakoivalle ja analysoivalle tiedolle taustoittamaan kehityspoliittista keskustelua ja samalla strategista suunnittelua. Tällaisen tiedon ei tarvitse täyttää tutkimukselle asetettuja tieteellisiä tai akateemisia kriteerejä, mutta tulisi pohjautua siihen. Usein nopeampoisempi selvitystoiminta tuo relevantimpaa ja käytännöllisempää tietoa, jota voidaan hyödyntää kehityspolitiikan ja -yhteistyön suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä vaikuttamistyössä.

4.5 Liitännät muihin Suomen keskeisiin policy-tavoitteisiin

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on kehys kehityspoliittiselle vaikuttamiselle. Kehityspoliittinen tutkimustoiminta antaa mahdollisuuksia edistää rauhaa ja kansainvälistä yhteistyötä, koska tutkimustiedon kautta Suomi on entistä paremmin tietoinen kansainvälisen ympäristön ongelmista ja mahdollisuuksista. Globaalit ilmastonmuutoksen haasteet ovat keskeinen teema kehityspoliittisessa tutkimuksessa ja korkeakoulu yhteistyössä.

Yhteistyö korkeakoulujen kanssa pitää sisällään myös liitännät koulutusvientiin ja korkeakoulujen kansainvälistymiseen. Tutkimustyö ja sen arviointi on jo lähtökohtaisesti kansainvälistä mutta kehityspoliittinen näkökulma tuo omia vaikuttamistavoitteitaan yhteistyöhön kehitysmaiden tutkijoiden ja korkeakoulujen kanssa.

Hallitusohjelman mukaan korkeakoulujen yhteistyön toivotaan tuovan Suomeen lisää osaajia eri maista kotimaisille työmarkkinoille (TEM:n ns. Talent Boost -ohjelma). Kehitysmaista tulevien opiskelijoiden houkuttelu Suomeen edellyttää sitä, että lukukausimaksut ovat kohtuullisia tai niitä pienennetään stipendien avulla.

4.6 Minkälaista tutkimustietoa tarvitaan ja miten sitä saadaan?

Voimme saada tutkimustietoa rahoittamalla tutkimusta, hyödyntämällä jo olemassa olevaa tutkimustietoa ja keräämällä systemaattisemmin pitkän aikavälin seurantatietoa. Varsinaisen primäärisen tutkimustiedon lisäksi kehityspolitiikan- ja -yhteistyön kannalta käyttökelpoisempia ovat usein kirjallisuuskatsaukset ja yhteenvedot olemassa olevasta tutkimuksesta, selvitykset, analyysit evaluoinnit/arvioinnit ja seurantatieto.

Tietolähteiden ajantasaisuus on oleellinen edellytys virkamiehen työn vaikuttavuudelle. Tutkimustieto ja siihen pohjautuva sovellettu tieto tulee olla käytettävissä virkamiehille selkeässä muodossa, oikeaan aikaan ja sen tulee olla ajan tasaista. Tutkijakontaktien ja vertaisverkostojen kautta yksittäinen virkamies voi luoda työnkuvaan soveltuvan tietolähteiden paletin, joka sisältää esimerkiksi valittujen tieteellisten julkaisujen ja nettilehtien, tutkimuslaitosten ja ajatuspajojen sekä niiden twitter/facebook-sivustojen seuraamista.

4.7 Miten voimme luoda vaikuttavuutta institutionaalisten kumppanuuksien kautta?

Tutkimuslaitokset ja korkeakoulut ovat yksi keskeinen sidosryhmä kehityspoliittikan toteuttamiseen. Niiden resurssien mobilisointi kehityspoliittiseen vaikuttamiseen on tärkeää. Valtion tutkimuslaitokset voivat luontaisesti tukea sisarorganisaatioidensa kehitystä ja kapasiteettia.

Korkeakouluja edustaa rehtorienneuvostot ARENE ja UNIFI. Valtion tutkimuslaitoksia edustaa Tulanet, opiskelijoita SYL ja SAMOK ja tutkijoita Tiedeakatemia. Näiden kautta institutionaalinen kumppanuus ja keskusteluyhteys on toimivinta. Sen lisäksi tarvitaan suoraa vuoropuhelua yksittäisten toimijoiden ja avoimien portaalien kautta.

Tutkimuslaitokset ja korkeakoulut voivat myös toiminnallaan edistää tiedon saattavuutta ja avoimuutta – ja siten poliittisia ihmisoikeuksia – kumppanuusmaissa. Niiden toiminta luo omaehtoista 'tiedediplomatiaa'. Tiedediplomatia on keino luoda vaikuttavuutta niin kansallisesti kuin laajempien kumppanuuksien kautta. Tiedediplomatian on oltava läpinäkyvää ollakseen legitiimiä. Tämä taas edellyttää huolellista kansainvälisen toimintaympäristön arviointia, ennakkointia sekä toimijoiden koordinaatiota.

Suomalainen yhteiskunta hyötyy monin tavoin yhteistyöstä eri kulttuurien ja maiden edustajien kanssa. Kehitysmaista tulevat opiskelijat voivat olla alumnitoiminnan kautta merkittävä resurssi näiden yhteyksien ylläpitämiseksi vielä pitkään opintojensa jälkeen. Keskeinen keino kumppanuuksiin globaalin etelän edustajien kanssa on avoimeen dialogisuuteen perustuva oppiminen ja uusien näkökulmien avaaminen, joka voi korvata ajan myötä perinteisen ja ylhäältä katsovan kapasiteetin vahvistamisen.

**Ulkoministeriön
julkaisuja**

2021:7

ISSN PDF 2737-0844
ISBN PDF 978-952-281-376-3